

IR. M. G. DE GELDER DOOR L. KLOOS.

Den 2den Mei overleed te Rotterdam op 48 jarigen leeftijd Marius Gerard de Gelder, in leven Eerste Directeur der Rotterdamsche Droogdok Maatschappij, een merkwaardige, veelzijdig verdienstelijke figuur uit de Nederlandsche industriele wereld.

Hoewel in zijn studiejaren de jongste van zijn tijdgenooten, was hij steeds een der meest vooraanstaanden in en buiten de studie.

Dit blijkt reeds hieruit, dat hij op 16 jarigen leeftijd het eindexamen van de H. B. S. met 5-jarigen cursus behaalde en op 22 jarigen leeftijd werktuigkundig-, scheepsbouwkundig- en civiel-ingenieur was. Bovendien had hij gedurende zijn studie in Delft (1887) practisch in Engeland gewerkt.

In 1892 bracht hij een viertal maanden in Oost-Indië door in dienst van de „Koninklijke Maatschappij tot Exploitatie van Petroleumbronnen in Nederlandsch Indië”. Het leven in de tropische afzondering had voor hem echter geen bekoring. Hij wendde zijne schreden weder naar Europa, waar hij van 1892 tot 1898 diende bij de Kon. Nederlandsche Marine, aanvankelijk als aspirant-ingenieur en later als ingenieur 2de klasse.

Van zijn hand verscheen toen het „Elementair overzicht van den bouw der hedendaagsche oorlogsschepen”, een werk, dat in een groote behoefte voorzag en nog tot 1911 aan het Kon. Instituut voor de Marine te Willemsoord als studie-boek in gebruik is geweest.

In 1898 verliet hij den zeedienst, aanvankelijk met een jaar verlof buiten bezwaar van den lande en in 1899 met eervol ontslag, om te Parijs bij Bureau Veritas in dienst te treden als chef van de Technische Afdeeling. In 1902 volgde zijn aanstelling als Directeur der Rotterdamsche Droogdok Maatschappij.

Hier wachtte hem een reusachtige taak.

De nieuwe Maatschappij moest zich aanvankelijk behelpen met de oude werf van de gelijkwideerde Maatschappij „De Maas”. Zij had weinig relaties en weinig vrienden. De publieke opinie betreffende hare toekomst was zeer weinig hoopvol. De aandeelen werden dra voor 40 0/0 ter beurse verhandeld. In de eerste jaren had de Maatschappij voortdurend te kampen met te weinig kapitaal en gering krediet. Het mag een kranige prestatie van De Gelder genoemd worden, de Droogdok Maatschappij uit haar aan-

vankelijk benarden toestand opgeheven en haar binnen een vijftal jaren eene positie verschaft te hebben, waarmede allengs meer rekening gehouden werd.

In 1903 werd de zetel der Maatschappij verplaatst naar de nieuwe werf op den Linker Maasoever, waar de nieuwe werkplaatsen en de beide dokken in bedrijf werden gebracht.

Van het oude terrein waren reeds drie kleine schepen te water gelaten, waaronder één zeestoomscheepje. In 1904 liep het eerste stoomschip van de nieuwe hellingen van stapel. In steeds sneller tempo groeide van toen af het aantal nieuw afgeleverde schepen, de omvang van het reparatiebedrijf, de afmeting van terreinen, haven en gebouwen en steeg de reputatie van de Maatschappij met den koers der aandelen. Het aantal arbeiders en beambten, in den aanvang slechts 300 in totaal, overschreed in 1914 de 2000.

In dit jaar stichtte De Gelder met medewerking van den architect Baanders het tuindorp Heijplaat, een arbeidersdorp in de onmiddellijke nabijheid van de fabriek, dat door zijn schoonheid en veelzijdige voorziening in allerlei behoeften van de bewoners op stoffelijk en geestelijk gebied de algemeene aandacht en waardeering in den lande tot zich trok.

In 1915 verscheen het fraaie boekje „Tuindorp Heijplaat”, waarin De Gelder een interessante beschrijving geeft van zijne met zooveel liefde totstandgebrachte schepping. Schier alle tijdschriften namen artikelen betreffende het Tuindorp op. Voor de Rotterdammers werd het een attractie en voor vele vereenigingen op bouwkundig en sociaal gebied in Nederland een aanleiding om Rotterdam te bezoeken.

Herhaaldelijk heeft de Nederlandsche Regeering aanleiding gevonden om De Gelders deskundig oordeel in te roepen. In 1909 werd hij benoemd tot Voorzitter der Commissie tot Vaststelling der Minimum-Uitwatering van Zeeschepen en heeft hij zich daarbij in het bijzonder verdienstelijk gemaakt door het ontwerpen van voorschriften voor zeeschepen met een deklust hout. In deze functie nam hij in 1914 deel aan eene conferentie te St. Petersburg en eene internationale bijeenkomst in London als vertegenwoordiger der Nederlandsche Regeering. In 1913 maakte hij deel uit van de delegatie, die de Nederlandsche Regeering te Londen vertegenwoordigde bij de Internationale Conferentie betreffende de veiligheidsmaatregelen voor het vervoer van passagiers over

zee. In 1914 werd De Gelder ter erkenning van zijne buitengewone diensten den lande bewezen door H. M. de Koningin benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

Ten slotte heeft De Gelder deel uitgemaakt van de in 1918 benoemde commissie ter voorbereiding van een Nederlandsch Scheeps-Classificatie Bureau. Wegens zijn toen reeds zeer geschokten gezondheidstoestand moest hij zich in deze tot een schriftelijk advies bepalen.

Als human chef, met een open oog voor de belangen van zijne ondergeschikten, wordt De Gelder door het personeel van de Rotterdamsche Droogdok Maatschappij diep betreurd. Eenerzijds was de verzorging van hunne stoffelijke en geestelijke belangen in het algemeen (ook voor de toekomst) bij hem in goede handen. Met onwankelbaar optimisme en altruïsme werkte hij voort, vooral waar het gold zijn lievelingsidee: Het Tuindorp Heijplaat, „zoo niet voor deze generatie, dan voor de volgende”. Anderzijds was hij ook voor de persoonlijke belangen van zijn personeel dagelijks voor den allerminste onder hen toegankelijk.

In De Gelder heeft de Maatschappij een wetenschappelijk en organisatorisch hoogstaanden leider verloren, met een zeldzaam scherp blik op juridisch gebied.

Wonderbaarlijk is het, dat hij buiten zijn drukke en veeleischende beroepsbezigheden steeds tijd wist te vinden om zich op literair gebied te bewegen en zich als zorgzaam huisvader in zijn intiemen kring onvergetelijk te maken. Wat zijn gezin in hem verliest is niet onder woorden te brengen.